

Nová energetická politika Nečasovy vlády

Vláda „rozpočtové odpovědnosti“ vyhlásila nedávno novou koncepci rozvoje energetiky, v níž omezuje podporu tzv. obnovitelných zdrojů, zejména fotovoltaických elektráren¹. Ty byly dosud štědře dotovány tím, že „obnovitelná“ elektřina se vykupovala za vyšší cenu. Solární elektrárny pak vznikaly po celé České republice, vyrostly jako houby po dešti; nejen na střeších domů, ale i na zemědělské půdě. Vedlo to ve svém důsledku k všeobecnému zvýšení cen elektrické energie, což údajně poškodilo konkurenceschopnost našich firem. Když chtěla vláda asi před rokem podporu těchto elektráren omezit, narazila právní překážku - podnikatelé v oblasti fotovoltaiky by mohli by Českou republiku žalovat...

V nové energetické koncepci se klade důraz hlavně na rozvoj jaderné energetiky - má se vybudovat mj. další blok Temelína². V médiích často slyšíme z úst naší politické reprezentace nářky na „podnikatelskou lobby“, která zavinila růst cen elektřiny. Věc má ovšem i druhou stránku, o které se nemluví. Žijeme v době *rozmařilého plýtvání přírodními zdroji*; počínáme si jako by byly nekonečné, nebo jako bychom měli jistotu, že technický pokrok vždy najde nějaké řešení. Třeba jaderná fúze....

Věc ale není tak jednoduchá, pokrok nejde vždy očekávaným směrem. Dnešní jaderné elektrárny využívají jen malou část energetického potenciálu jaderného paliva. V každém jaderném zařízení je ukryto určité riziko, dříme tu ďábel. I při nejvyšší míře technické spolehlivosti může selhat lidský faktor, nebo nastat přírodní katastrofa, nemluvě už o válečných konfliktech a terorismu.. A pak mohou být následky enormní, viz Fukušimu nebo Černobyl, či nynější výbušnou situaci na Středním Východě .

Jadernou fúzi, tj. proces který probíhá v nitru Slunce, se prozatím podařilo „zužít“ jen formou výbuchů vodíkových bomb. Vytvořit na Zemi podmínky, jaké jsou v nitru hvězd, je však zřejmě nereálné - jedná se o několik řádů vyšší hodnoty teploty³ a tlaku, než s kterými umíme dnes pracovat. Tyto extrémní podmínky dokážeme experimentálně vyvolat jen formou krátkých „záblesků“⁴. Praktické využití je zřejmě zatím v nedohlednu.

Pokud má nějaké zařízení představovat zdroj energie, musí během své životnosti vyrobit více energie, než kolik se jí spotřebuje při jeho výrobě. Zdá se, že této podmínky dosáhly již fotovoltaické články. Ty by mohly postupně nahradit dnešní konvenční zdroje energie. Nabízejí se lákavé projekty - například zásobovat Evropu proudem ze Sahary....

Naráží to však na různá úskalí: slunce pořád nesvítlí a je třeba řešit otázky přenosu, případně akumulace energie. Dílčím řešením tohoto problému jsou tzv. „*inteligentní sítě*“. Ty mohou automaticky regulovat toky energie, např. zapínat některé spotřebiče jen při dostatku dodávané energie. Při kombinaci (mixu) různých typů elektráren, rozmístěných na rozlehlém území, by to mohlo fungovat. Jeden projekt počítá dokonce s celosvětovým propojením solárních elektráren pomocí supravodivých kabelů, něco jako energetický Internet. Předpokladem takových projektů je ovšem mezinárodní spolupráce a politická stabilita.

Německý ústavní soud před časem rozhodl, že je nezodpovědné přenechávat dnešní palčivé problémy neřešené, tzn. žít na úkor budoucích generací. Proto se ve Spolkové republice rozvoj fotovoltaiky podporuje a promítlo se to i do směrnic Evropské unie. Naše vláda ani parlament (odkud zmizeli *Zelení*) si tím zřejmě hlavu nelámou. Prezident Klaus považuje takovéto úvahy za iracionální. Patrně věří, že vše vyřeší „neviditelná ruka trhu“. Jde tu o

¹ Původní energetická koncepce vlády vycházela ze závěrů tzv. Pačesovy komise; jedná se tedy zřejmě o revizi závěrů, k nimž došla tato komise.

² Proti Temelínu protestují již dlouho rakouští aktivisté, kteří se bojí jaderné havárie. V Rakousku je výstavba atomových elektráren, pokud vím, zmrzena

³ Teploty řádově desítky milionů stupňů

⁴ Nejúspěšnější experimentální zařízením je TOKAMAK. Toto zařízení o rozměrech tovární haly vybudí na zlomek (tisícinu?) sekundy plazmu ve tvaru prstence

problém morální - zodpovědnost před těmi, kdo po nás zemi převezmou. Morálka však z naší politiky nadobro vymizela⁵. Potvrdil to v předvečer výročí 17.listopadu i ministr obrany Vondra při udělování medailí účastníkům tzv. třetího odboje. Aby se vyhnul tabuizovanému slovu *morálka*, použil místo běžně užívaného termínu „morální ocenění“ (tj. nikoli hmotné) výraz „ocenění symbolické“.

V Davli-Sloupě, sobota, 17. listopadu 2012

Jan Matys

⁵ V rozporu se zásadami T.G. Masaryka, jehož jména se často dovoláváme